

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. rugsėjo 2 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – SESV 267 straipsnis – Sąvoka „nacionalinis teismas“ – Kriterijai – *Procura della Repubblica di Trento* (Trento prokuratūra, Italija) – Prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinumai“

Byloje C-66/20

dėl *Procura della Repubblica di Trento* (Trento prokuratūra, Italija) 2020 m. sausio 15 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2020 m. sausio 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl Europos tyrimo orderio pripažinimo ir vykdymo, kuris išduotas dėl

XK,

dalyvaujant

Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin ir K. Jürimäe (pranešėja),

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* G. Aiello ir E. Figliolia,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller, M. Hellmann ir F. Halabi,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, A. Pimenta, D. Capinha, P. Barros da Costa ir L. Medeiros,

* Proceso kalba: italų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga ir M. Wasmeier,
susipažinęs su 2021 m. kovo 11 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose (OL L 130, 2014, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 143, 2015, p. 16) 2 straipsnio c punkto ii papunkčio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant prašymą vykdyti Italijoje Europos tyrimo orderį, kurį *Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster* (Miunsterio mokestinių baudžiamųjų bylų ir mokestinių tyrimų tarnyba, Vokietija) (toliau – *Finanzamt Münster*) išdavė dėl XK.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2014/41 34 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:
„[Š]i direktyva pagal savo taikymo sritį reglamentuoja tik laikinąsias priemones įrodymų rinkimo tikslu. Šiuo atžvilgiu reikėtų pabrėžti, kad baudžiamojo proceso metu bet kokiam objektui, įskaitant finansinį turtą, įvairios laikinosios priemonės gali būti taikomos ne tik įrodymų rinkimo, bet ir konfiskavimo tikslu. Šie du laikinųjų priemonių tikslai yra ne visada akivaizdžiai atskirti ir laikinosios priemonės tikslas proceso metu gali keistis. Dėl tos priežasties yra itin svarbu, kad ateityje būtų užtikrintas sklandus įvairių šioje srityje taikytinų aktų ryšys. Be to, dėl tos pačios priežasties įvertinti, ar objektas turi būti naudojamas įrodymams ir todėl jį galima nurodyti [Europos tyrimo orderyje], turėtų išduodančioji institucija.“
- 4 Šios direktyvos 1 straipsnio „Europos tyrimo orderis ir pareiga jį vykdyti“ 1 ir 2 dalyse numatyta:
„1. Europos tyrimo orderis (ETO) – valstybės narės (toliau – išduodančioji valstybė) teisminės institucijos priimtas arba patvirtintas teisminis sprendimas, kad kitoje valstybėje narėje (toliau – vykdančioji valstybė) būtų įvykdyta viena ar kelios konkrečios tyrimo priemonės siekiant gauti įrodymų pagal šią direktyvą.
<...>
2. Valstybės narės vykdo ETO remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šia direktyva.“

5 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos šios terminų apibrėžtys:

<...>

c) [„]išduodančioji institucija[“]:

- i) teisėjas, teismas, tiriantysis teisėjas ar prokuroras, kompetentingas atitinkamoje byloje, arba
- ii) bet kuri kita kompetentinga institucija, kaip apibrėžė išduodančioji valstybė, konkrečioje byloje veikianti kaip baudžiamajame procese tyrimą atliekanti institucija, pagal nacionalinę teisę kompetentinga nurodyti rinkti įrodymus. Be to, prieš perduodant ETO vykdančiajai institucijai, patikrinus, ar jis atitinka šioje direktyvoje nustatytas ETO išdavimo sąlygas, visų pirma 6 straipsnio 1 dalyje išdėstytas sąlygas, išduodančiosios valstybės teisėjas, teismas, ikiteisminio tyrimo teisėjas ar prokuroras patvirtina ETO. Jei ETO patvirtino teisminė institucija, ta institucija ETO perdavimo tikslais taip pat gali būti laikoma išduodančiąja institucija;

d) [„]vykdančioji institucija[“] – institucija, kompetentinga pagal šią direktyvą ir panašioje nacionalinėje byloje taikytinas procedūras pripažinti ETO ir užtikrinti jo vykdymą. Pagal minėtas procedūras vykdančiojoje valstybėje gali būti reikalaujama teismo leidimo, kai tai numatyta jos nacionalinėje teisėje.“

6 Tos pačios direktyvos 5 straipsnio „ETO turinys ir forma“ 1 dalyje numatyta:

„Išduodančioji institucija užpildo ir pasirašo ETO pagal A priede pateiktą formą. Išduodančioji institucija patvirtina jo turinio tikslumą ir teisingumą.

ETO visų pirma nurodoma ši informacija:

a) duomenys apie išduodančiąją instituciją ir, kai taikytina, patvirtinančiąją instituciją;

<...>“

7 Direktyvos 2014/41 6 straipsnyje „ETO išdavimo ir perdavimo sąlygos“ nustatyta:

„1. Išduodančioji institucija gali išduoti ETO tik tuo atveju, kai tenkinamos šios sąlygos:

- a) išduoti ETO yra būtina ir proporcinga 4 straipsnyje nurodyto proceso tikslu, atsižvelgiant į įtariamąjį arba kaltinamąjį teisės, ir
- b) ETO nurodytą (-as) tyrimo priemonę (-es) būtų galima nurodyti vykdyti tokiomis pačiomis sąlygomis panašioje nacionalinėje byloje.

2. 1 dalyje nurodytas sąlygas kiekvienu atveju įvertina išduodančioji institucija.

3. Tais atvejais, kai vykdančioji institucija turi pagrindo manyti, kad neįvykdytos 1 dalyje nurodytos sąlygos, ji gali konsultuotis su išduodančiąja institucija dėl ETO vykdymo svarbos. Po tos konsultacijos išduodančioji institucija gali nuspręsti panaikinti ETO.“

8 Šios direktyvos 9 straipsnio „Pripažinimas ir vykdymas“ 1–3 dalyse numatyta:

„1. Vykdančioji institucija pripažįsta pagal šią direktyvą perduotą ETO nereikalaujama jokių papildomų formalumų ir užtikrina jo vykdymą tokiu pačiu būdu ir ta pačia tvarka, kaip ir tuo atveju, jei atitinkamą tyrimo priemonę būtų nurodžiusi vykdyti vykdančiosios valstybės institucija, išskyrus atvejus, kai ta institucija nusprendžia remtis vienu iš šioje direktyvoje numatytų nepripažinimo ar nevykdymo pagrindų arba vienu iš atidėjimo pagrindų.

2. Vykdančioji institucija laikosi išduodančiosios institucijos aiškiai nurodytų formalumų ir procedūrų, jei šioje direktyvoje nenumatyta kitaip ir jei tokie formalumai ir procedūros neprieštaruoja vykdančiosios valstybės pagrindiniams teisės principams.

3. Tais atvejais, kai vykdančioji institucija gauna ETO, kuris nebuvo išduotas 2 straipsnio c punkte nurodytos išduodančiosios institucijos, vykdančioji institucija grąžina ETO išduodančiajai valstybei.“

9 Minėtos direktyvos 11 straipsnio „Nepripažinimo arba nevykdymo pagrindai“ 1 dalyje išvardyti Europos tyrimo orderio nepripažinimo ar nevykdymo vykdančioje valstybėje narėje pagrindai.

10 Tos pačios direktyvos A priede pateiktoje su Europos tyrimo orderio formoje, be kita ko, yra L skirsnis, kuriame prireikus turi būti nurodyti Europos tyrimo orderį patvirtinusios teisminės institucijos duomenys.

Vokietijos teisė

11 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Abgabenordnung* (Mokesčių kodeksas) 386 straipsnyje nustatyta:

„(1) Jei kyla įtarimas, kad padaryta nusikalstama veika mokesčių srityje, tyrimą turi atlikti mokesčių institucija. Taikant šį skirsnį tokia institucija yra *Hauptzollamt* [(Centrinė muitinė)], *Finanzamt*, *Bundeszentralamt für Steuern* [(Federalinė mokesčių tarnyba)] ir *Familienkasse* [(Šeimos išmokų kasa)].

(2) Mokesčių institucija tyrimą atlieka savarankiškai, laikydamasi 399 straipsnio 1 dalyje, taip pat 400 ir 401 straipsniuose nustatytų apribojimų, kai nusikalstamą veiką sudaro:

1) vien nusikalstama veika mokesčių srityje arba

2) taip pat kita baudžiamosios teisės įstatymuose numatyta nusikalstama veika, padaryta bažnyčios rinkliavų ar kitų viešosios teisės reglamentuojamų pajamų, susijusių su mokesčių bazėmis, grynosiomis mokesčių bazėmis arba mokesčių sumomis, srityje.

(3) 2 dalis netaikoma priėmus nutartį dėl kaltinamojo sulaikymo arba suėmimo.

(4) Mokesčių institucija bet kada gali perduoti baudžiamąją bylą prokuratūrai, o prokuratūra bet kada gali perimti baudžiamąją bylą. Abiem atvejais prokuratūra, susitarusi su mokesčių institucija, gali baudžiamąją bylą dar kartą perduoti šiai institucijai.“

12 Šio kodekso 399 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jeigu pagal 386 straipsnio 2 dalį mokesčių institucija veikia savarankiškai, ji turi tokias teises ir pareigas, kokias per ikiteisminio tyrimo etapą turi prokuratūra.“

13 Minėto kodekso 400 straipsnyje įtvirtinta:

„Jei atliekant tyrimus surenkama pakankamai įrodymų, kad būtų galima priimti nutartį perduoti bylą nagrinėti teisiama jame posėdyje, mokesčių institucija teismo prašo supaprastinto proceso tvarka priimti baudžiamąjį įsakymą, jei dėl baudžiamosios bylos toks įsakymas gali būti priimtas; jei negali, mokesčių institucija perduoda bylą prokuratūrai.“

Italijos teisė

Baudžiamojo proceso kodeksas

14 *Codice di procedura penale* (Baudžiamojo proceso kodeksas) 257 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pagal 324 straipsnį kaltinamasis, asmuo, kurio turtas buvo areštuotas, ir asmuo, kuris turi teisę į jo gražinimą, gali pateikti prašymą peržiūrėti sprendimą dėl arešto, taip pat iš esmės.“

Įstatyminis dekretas Nr. 108/17

15 Direktyva 2014/41 į Italijos teisę perkelta 2017 m. birželio 21 d. *decreto legislativo n. 108. – Norme di attuazione della direttiva 2014/41/UE del Parlamento europeo e del Consiglio, del 3 aprile 2014, relativa all'ordine europeo di indagine penale* (Įstatyminis dekretas Nr. 108 dėl 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose perkėlimo nuostatų; GURI, Nr. 162, 2017 m. liepos 13 d., toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 108/17).

16 Įstatyminio dekreto Nr. 108/17 4 straipsnio 1–4 dalyse nustatyta:

„1. Respublikos prokuroras prie apygardos administracinio centro teismo, kuriame turi būti atlikti reikalaujami veiksmai, motyvuotu nutarimu patvirtina tyrimo orderį per 30 dienų nuo jo gavimo arba prireikus per kitą išduodančiosios institucijos nurodytą laikotarpį, kuris negali trukti ilgiau kaip 60 dienų“. Respublikos prokuroras informuoja *procuratore nazionale antimafia e antiterrorismo* [(Nacionalinės kovos su mafija ir terorizmu tarnybos prokuroras)] apie tyrimo orderio gavimą, kad būtų suderinti tyrimai, kai jie vyksta dėl Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio 3bis ir 3quater dalyse nurodytų nusikaltimų. Bet kuriuo atveju gauto tyrimo orderio kopija siunčiama Teisingumo ministerijai.

2. Tyrimas atliekamas per kitas 90 dienų, laikantis išduodančiosios institucijos prašomų formalumų, jeigu tai neprieštarauja valstybės teisės sistemos principams. Bet kuriuo atveju 21 ir 22 straipsniuose nurodytų veiksmų atlikimą reglamentuoja Italijos teisė.

3. Dėl skubių priežasčių arba tais atvejais, kai tai būtina, orderis pripažįstamas ir vykdomas per išduodančiosios institucijos nustatytą trumpesnę terminą.

4. Per nustatytą pranešimo terminą prokuratūros kanceliarija apie sprendimą pripažinti orderį praneša įtariamajam advokatui; pagal Italijos teisės aktus advokatas turi į tai teisę, kad imtųsi veiksmų. Jei pagal Italijos teisę numatyta tik advokato teisė dalyvauti atliekant tam tikrą veiksmą iš anksto nepranešus, apie sprendimą pripažinti orderį pranešama atliekant veiksmą arba iškart jį atlikus.“

17 Šio įstatyminio dekreto 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Jei išduodančioji institucija prašo, kad veiksmą atliktų teisėjas, arba jei prašomą veiksmą pagal Italijos teisę turi atlikti teisėjas, Respublikos prokuroras pripažįsta tyrimo orderį ir prašo ikiteisminio tyrimo teisėjo leisti jį vykdyti.

2. Gavęs prašymą teisėjas patikrina tyrimo orderio pripažinimo sąlygas ir leidžia jo vykdymą.“

18 Minėto įstatyminio dekreto 13 straipsnyje nustatyta:

„1. Per penkias dienas nuo 4 straipsnio 4 dalyje nurodyto pranešimo momento įtariamasis ir jo advokatas ikiteisminio tyrimo teisėjui gali pareikšti prieštaravimą dėl sprendimo pripažinti orderį.

2. Išklausęs Respublikos prokurorą ikiteisminio tyrimo teisėjas priima nutartį. Nutartis įteikiama Respublikos prokurorui ir suinteresuotajam asmeniui.

3. Respublikos prokuroras nedelsdamas informuoja išduodančiąją instituciją. Jei patenkinamas prieštaravimas, sprendimas dėl pripažinimo panaikinamas.

4. Prieštaravimas nesustabdo tyrimo orderio vykdymo ir atliktų veiksmų rezultatų perdavimo. Bet kuriuo atveju Respublikos prokuroras gali neperduoti atliktų veiksmų rezultatų, jei dėl to įtariamajam, kaltinamajam ar asmeniui, kuriam įtakos turi veiksmo atlikimas, gali būti padaryta rimta ir nepataisoma žala.

5. Kai yra 10 straipsnyje nurodytų atsisakymo pagrindų, ikiteisminio tyrimo teisėjas, jei į jį kreipiamasi dėl tyrimo orderio vykdymo pagal 5 straipsnį, nutaria (taip pat šalių prašymu) panaikinti Respublikos prokuroro sprendimą pripažinti orderį.

6. Panaikinus sprendimą pripažinti orderį, tyrimo orderis nevykdomas.

7. Įtariamasis arba kaltinamasis, jo advokatas, asmuo, kurio turimi įrodymai ar turtas buvo areštuoti, taip pat asmuo, turintis teisę į jų grąžinimą, gali pareikšti prieštaravimą dėl tyrimo orderio, susijusio su įrodymų areštu, pripažinimo. Teisėjas priima sprendimą uždarajame posėdyje, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo proceso kodekso 127 straipsnį. Tokiu atveju per 10 dienų nuo pranešimo apie teisėjo sprendimą arba nuo jo įteikimo prokuratūra ir suinteresuotieji asmenys gali pateikti kasacinį skundą dėl įstatymo pažeidimo. Kasacinis teismas uždarajame posėdyje priima sprendimą per 30 dienų nuo kasacinio skundo pateikimo dienos. Kasacinis skundas neturi stabdomojo poveikio.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 19 2019 m. lapkričio 14 d. *Procura della Repubblica di Trento* (Trento prokuratūra, Italija) gavo tos pačios dienos *Finanzamt Münster* išduotą Europos arešto orderį, jame buvo prašoma atlikti kratą XK komercinėse patalpose vykdant pridėtinės vertės mokesčio vengimo tyrimą pagal Vokietijos mokesčių kodekso nuostatas.
- 20 Šio Europos tyrimo orderio L skirsnis, kuriame prireikus turi būti nurodyti minėta orderį patvirtinusios teisminės institucijos duomenys, nebuvo užpildytas.
- 21 2019 m. gruodžio 20 d. raštu Trento prokuratūra paprašė *Finanzamt Münster* pateikti jai teisminės institucijos patvirtinto Europos tyrimo orderio kopiją.
- 22 2020 m. sausio 8 d. elektroniniu laišku *Finanzamt Münster* informavo Trento prokuratūrą, kad teisminė institucija negali patvirtinti Europos tyrimo orderio. Ji paaiškino, kad pagal Mokesčių kodekso 399 straipsnio 1 dalį bylose dėl nusikalstamų veikų mokesčių srityje ji atlieka prokuratūros funkcijas, todėl pati turi būti laikoma teismine institucija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/41 2 straipsnio c punktą.
- 23 Sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Trento prokuratūra pažymi, kad sprendimą dėl Europos tyrimo orderio būtina priimti teismas, t. y. pagal Direktyvos 2014/41 2 straipsnio c punktą jis turi būti arba priimtas teisminės institucijos, arba priimtas administracinės institucijos ir patvirtintas teisminės institucijos.
- 24 Iš tiesų iš 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860) dėl Europos arešto orderio, kurį reglamentuoja 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), pagal analogiją matyti, kad didesnis valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas reiškia, kad priimant Europos tyrimo orderį turi dalyvauti teisminė institucija.
- 25 Nagrinėjamu atveju *Finanzamt Münster*, kuri yra administracinė institucija, teigia, kad gali išduoti jos administracijos direktoriaus pasirašytą Europos tyrimo orderį ir šio orderio neturi tvirtinti teisėjas ar prokuroras, nes pagal Vokietijos mokesčių kodekso 399 straipsnio 1 dalį ji turi tokias pačias teises ir pareigas kaip ir Vokietijos prokuratūra.
- 26 Taigi Trento prokuratūra nurodo, kad pagrindinėje byloje reikia išsiaiškinti, ar pagal Direktyvos 2014/41 2 straipsnio c punktą valstybei narei leidžiama perduoti administracinės institucijos išduotą Europos tyrimo orderį, jeigu teisminė institucija jo nepatvirtino.
- 27 Šiuo klausimu Trento prokuratūra mano, kad argumentai, Teisingumo Teismo pateikti 2019 m. gegužės 27 d. Sprendime *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)* (C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 48 ir 49 punktai), kuriame buvo ginčijamas Pagrindų sprendimas 2002/584, taikytini Direktyvai 2014/41, nes Europos tyrimo orderis, nors ir neturi poveikio asmens laisvei, yra labai intervencinė priemonė.
- 28 Be to, Trento prokuratūra mano esanti įgaliota pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, neatsižvelgiant į tai, kad pagal SESV 267 straipsnį prašymą priimti prejudicinį sprendimą gali pateikti tik „valstybės narės teismas“.

- 29 Tiesa, 1996 m. gruodžio 12 d. Sprendime X (C-74/95 ir C-129/95, EU:C:1996:491) Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Italijos prokuratūra neturi įgaliojimo pateikti prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Vis dėlto šis sprendimas nėra svarbus nagrinėjamu atveju, nes byla, kurioje priimtas minėtas sprendimas, buvo susijusi su prokuratūros pradėta baudžiamąja byla, kurią ji siekė išnagrinėti ne visiškai nepriklausomai, bet prireikus perduoti ją kompetentingam teismui.
- 30 Trento prokuratūra pažymi, kad ji nėra *Finanzamt Münster* Vokietijoje vykdytos tyrimo procedūros šalis. Be to, ji negali Italijoje vykdyti baudžiamojo persekiojimo dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamame Europos tyrimo orderyje nurodytų veikų ar prašyti teisėjo įvertinti šį Europos tyrimo orderį, nes pagal Italijos teisę būtent prokuratūra, o ne teisėjai turi pripažinti Europos tyrimo orderį ir atitinkamai jį vykdyti arba prireikus atsisakyti jį pripažinti. Todėl joks teismas nedalyvauja tokio orderio pripažinimo procedūroje.
- 31 Per Europos tyrimo orderio vykdymo procedūrą Italijos prokuratūra turi būti laikoma institucija, turinčia „visiškai nepriklausomai išnagrinėti bylą“, taigi, ir „teismu“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.
- 32 Būtent tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2014/41] [2 straipsnio c punkto ii papunktį], kuriame numatyta, kad „bet kuri kita kompetentinga institucija, kaip apibrėžė išduodančioji valstybė, konkrečioje byloje veikianti kaip baudžiamajame procese tyrimą atliekanti institucija, pagal nacionalinę teisę kompetentinga nurodyti rinkti įrodymus“, taip pat gali būti laikoma išduodančiąja institucija, bet tokiu atveju, „prieš perduodant Europos tyrimo orderį vykdančiajai institucijai, patikrinus, ar jis atitinka šioje direktyvoje nustatytas Europos tyrimo orderio išdavimo sąlygas, visų pirma 6 straipsnio 1 dalyje išdėstytas sąlygas, išduodančiosios valstybės teisėjas, teismas, ikiteisminio tyrimo teisėjas ar prokuroras patvirtina Europos tyrimo orderį“, reikia aiškinti taip, kad pagal jį valstybė narė gali atleisti administracinę instituciją nuo pareigos pateikti Europos tyrimo orderį [teisminei institucijai] patvirtinti, kai pripažįsta tą administracinę instituciją „teismine institucija, kaip tai suprantama pagal direktyvos 2 straipsnį?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtumo

- 33 Teisingumo Teismui pateiktose rašytinėse pastabose Vokietijos vyriausybė ir Komisija išreiškė abejonių dėl to, ar Trento prokuratūra yra „teismas“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.
- 34 Remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, tam, kad įvertintų, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija yra „teismas“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, o tai yra tik su Sąjungos teise susijęs klausimas, Teisingumo Teismas atsižvelgia į aplinkybių visumą, t. y. į tai, ar ši institucija yra įsteigta pagal įstatymus, ar ji nuolatinė, ar jos jurisdikcija yra privaloma, ar procesas joje yra grindžiamas rungimosi principu, ar ji taiko teisės aktus ir ar ji yra nepriklausoma (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 51 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 35 Kalbant apie kriterijus, susijusius su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos įsteigimu pagal įstatymus, jos nuolatiniu pobūdžiu, jos jurisdikcijos privalomumu, jos nepriklausomumu ir šios institucijos teisės normų taikymu, pažymėtina, kad Teisingumo Teismo turimoje bylos medžiagoje nėra informacijos, patvirtinančios, kad Trento prokuratūra neatitinka šių kriterijų.
- 36 Vis dėlto reikia išnagrinėti ir tai, ar vykstant procesui, per kurį Trento prokuratūra kreipėsi į Teisingumo Teismą, ji veikia vykdydama teisminę veiklą, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.
- 37 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad, nors pagal SESV 267 straipsnį kreipimasis į Teisingumo Teismą nesiejamas su proceso, per kurį nacionalinis teismas pateikia prejudicinį klausimą, grindimu rungimosi principu, nacionaliniai teismai gali kreiptis į Teisingumo Teismą tik nagrinėdami bylą ir turėdami priimti sprendimą pagal teismo pobūdžio sprendimui priimti skirtą procedūrą (2019 m. vasario 28 d. Sprendimo *Gradbeništvò Korana*, C-579/17, EU:C:2019:162, 34 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 38 Vis dėlto veikdama kaip Europos tyrimo orderį vykdanči institucija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/41 2 straipsnio d punktą, Italijos prokuratūra, pavyzdžiui, Trento prokuratūra, neturi nagrinėti bylos, todėl ji negali būti laikoma atliekančia teismo funkciją.
- 39 Iš tiesų Direktyvos 2014/41 1 straipsnio 1 dalyje Europos tyrimo orderis apibrėžiamas kaip valstybės narės teisminės institucijos priimtas arba patvirtintas teismo sprendimas, kad kitoje valstybėje narėje būtų įvykdyta viena ar kelios konkrečios tyrimo priemonės siekiant gauti įrodymų pagal šią direktyvą, įskaitant šios valstybės narės kompetentingų institucijų jau turimus įrodymus.
- 40 Direktyvos 2014/41 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės narės vykdo Europos tyrimo orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šios direktyvos nuostatomis. Minėtos direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vykdančioji institucija pripažįsta Europos tyrimo orderį, nereikalaujama jokių papildomų formalumų, ir užtikrina jo vykdymą tokiu pačiu būdu ir ta pačia tvarka kaip ir tuo atveju, jei atitinkamą tyrimo priemonę būtų nurodžiusi vykdyti vykdančiosios valstybės institucija. Vadovaujantis ta pačia nuostata, ši institucija gali nuspręsti nevykdyti Europos tyrimo orderio, remdamasi vienu iš šioje direktyvoje numatytų nepripažinimo ar nevykdymo pagrindų arba vienu iš atidėjimo pagrindų. Be to, Direktyvos 2014/41 9 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad tais atvejais, kai vykdančioji institucija gauna Europos tyrimo orderį, kuris nebuvo išduotas išduodančiosios institucijos, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio c punktą, ji grąžina šį orderį išduodančiajai valstybei (šiuo klausimu žr. 2020 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Staatsanwaltschaft Wien (Suklastoti mokėjimo nurodymai)*, C-584/19, EU:C:2020:1002, 43–45 punktus).
- 41 Kaip matyti iš minėtos direktyvos 34 konstatuojamosios dalies, Europos tyrimo orderyje numatytos tyrimo priemonės yra laikinojo pobūdžio. Vienintelis jų vykdymo tikslas – gauti įrodymų ir, jei tenkinamos būtinos sąlygos, perduoti juos šios direktyvos 2 straipsnio c punkte nurodytai išduodančiajai institucijai.

- 42 Šiomis aplinkybėmis minėtos direktyvos 2 straipsnio d punkte nurodyta vykdančioji institucija, pripažįstanti ir vykdanči Europos tyrimo orderį, negali būti laikoma įgaliota „priimti sprendimą“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį. Šiuo klausimu tik išduodančiosios valstybės narės kompetentingos teisminės institucijos turi priimti galutinį sprendimą dėl tokių įrodymų šioje valstybėje iškeltoje baudžiamojame byloje.
- 43 Vadinasi, kai Italijos prokuratūra, pavyzdžiui, Trento prokuratūra, veikia kaip vykdančioji institucija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/41 2 straipsnio d punktą, ji neveikia proceso, per kurį turi būti priimtas teismo pobūdžio sprendimas, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 37 punkte primintą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, ribose.
- 44 Šios išvados nepaneigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos, Italijos vyriausybės pastabose ir Teisingumo Teismui pateiktuose atsakymuose nurodyta aplinkybė, kad pagal Įstatyminių dekretą Nr. 108/17 nėra numatyta jokios prokuratūros sprendimo nepripažinti Europos tyrimo orderio teisminės kontrolės.
- 45 Iš tiesų tokia aplinkybė, kuri, be kita ko, apsiriboja tik Europos tyrimo orderio nepripažinimo hipoteze, neturi reikšmės nustatant, ar Italijos prokuratūra, pavyzdžiui, Trento prokuratūra, vykdo teisminę veiklą, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, kai turi priimti sprendimą dėl tokio Europos tyrimo orderio pripažinimo ir vykdymo. Kalbant konkrečiai, ši aplinkybė neturi įtakos šio sprendimo 41 ir 42 punktuose padarytai išvadai, kad Europos tyrimo orderyje numatytos tyrimo priemonės yra laikinojo pobūdžio, todėl sprendimai dėl tokio Europos tyrimo orderio pripažinimo ir vykdymo negali būti prilyginami teismo pobūdžio sprendimams.
- 46 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Trento prokuratūros pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 47 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti ši institucija. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2020 m. sausio 15 d. sprendimu pateiktas *Procura della Repubblica di Trento* (Trento prokuratūra, Italija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinas.

Parašai.